

РЕЦЕНЗІЯ

на монографію В. Г. Саріогло
 “Мікродані у соціально-економічних дослідженнях”¹

У монографії В. Г. Саріогло викладено результати багаторічних досліджень Інституту демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи НАН України, виконаних упродовж 2005–2020 років під керівництвом та за безпосередньою участю автора, в галузі формування сучасного інформаційного забезпечення соціально-економічних досліджень в Україні. Актуальність монографії обумовлена тим, що розробка сучасного інструментарію дослідження соціально-економічних процесів з використанням мікроданих статистичних та соціологічних обстежень населення, даних адміністративних реєстрів є необхідною передумовою створення в Україні сучасного інструментарію досліджень у цій сфері, розробки дієвої національної соціальної політики та оцінювання її впливу на якість життя населення.

У монографії розглядається широке коло проблем формування та використання інформаційного забезпечення при дослідженні соціально-економічних процесів, наведено матеріали, що висвітлюють авторські підходи до розв’язання важливих завдань оцінки процесів соціальної підтримки населення, збалансованості попиту і пропозиції робочої сили, платоспроможності й особливостей енергоспоживання домогосподарств. Робота безумовно представляє науковий інтерес і має велике практичне значення.

Монографія складається з шести основних розділів.

У першому розділі розглядаються методологічні засади застосування методів мікромоделювання при дослідженні соціально-економічних процесів. При цьому увага акцентується на особливостях використання статичних і динамічних

мікроімітаційних моделей. Наводиться коротка характеристика найбільш відомих моделей, які застосовуються у розвинених країнах.

У другому розділі висвітлюються основні джерела мікроданих в Україні, методологічні підходи до формування репрезентативних масивів мікроданих як однієї з основних складових інструментарію мікроімітаційного моделювання. Визначаються принципи об’єднання даних з різних джерел, актуалізації даних, визначення якості інформації. Певна увага приділяється підходам до анонімізації масивів мікроданих як основної передумови їх доступності для користувачів.

Третій розділ присвячено питанням моделювання процесів соціальної підтримки населення, зокрема підходам до оцінки рівня адресності програми надання державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім’ям. Наведені приклади формалізації правил та обмежень призначення різних видів соціальної допомоги для використання при мікроімітаційному моделюванні.

У четвертому розділі викладені підходи до оцінки та прогнозування економічної доступності житлово-комунальних послуг для населення на основі мікроданих щодо доходів домогосподарств та їх витрат на житлово-комунальні послуги.

П’ятий розділ присвячено ілюстрації підходів до дослідження з використанням даних мікрорівня проблем оцінки податкового навантаження на доходи домогосподарств. Розглянуто підходи до оцінки впливу податку на додану вартість на доходи домогосподарств залежно від місцевості їх проживання та загального рівня доходів.

У шостому розділі висвітлюються підходи до середньострокового прогнозування попиту і про-

¹ Саріогло В. Г. Мікродані у соціально-економічних дослідженнях: монографія / Нац. академія наук України, Ін-т демографії та соц. досліджень імені М. В. Птухи. Умань: Видавець “Сочінський М. М.”, 2021. 296 с.

позиції робочої сили з урахуванням її професійно-кваліфікаційних характеристик. При цьому значна увага приділяється проблемі урахування впливу процесів трудової міграції на попит на робочу силу, що є актуальним для національного ринку праці. Розглядаються сучасні джерела інформації для своєчасної оцінки процесів трудової міграції в Україні.

Апробацію окремих розробок здійснено при реалізації низки міжнародних та національних проєктів, зокрема таких, як проєкти МБРР “Удосконалення системи соціальної допомоги” та “Модернізація системи соціальної підтримки на-

селення України”, проєкт USAID “Муниципальная энергетична реформа в Україні”, проєкт GIZ “Оцінка ефективності державної програми «теплі кредити»”, проєкт ЄФО “Розробка методології та математичної моделі для прогнозування майбутнього попиту на освічену та кваліфіковану робочу силу в Україні”.

На мою думку, подана на рецензію монографія представляє значний інтерес для науковців, викладачів, аспірантів, які здійснюють дослідження у сфері розробки, впровадження й оцінки ефективності реалізації соціально-економічної політики в Україні.

*Доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри статистики та демографії
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
Н. В. Ковтун*